

Rekonstrukcija statusa animarum župnije Šmartno pod Šmarno goro za leto 1754

Liselotte Artel in Jurij Šilc

V sestavku govorimo o prebivalcih predjožefinske župnije Šmartno pod Šmarno goro. Odgovarjamo na vprašanja: koliko in kakšni ljudje so živeli tu za časa cesarice Marije Terezije? Kolikšna je bila njihova starost, kakšen je bil njihov socialni položaj, kako so se imenovali, ...? Da smo lahko odgovorili na ta vprašanja, smo morali pravzaprav izdelati »status animarum« za sredino 18. stol.

Predjožefinska župnija sv. Martina

Prva cerkev sv. Martina v Šmartnu pod Šmarno goro se omenja v začetku 12. stol., ko ji je, kot eni izmed cerkva smleških viteзов, pripoznana krstna in pogrebna pravica. Patronat nad župnijo je bil konec 14. stol. v rokah arhidiakonov Kranjske in Slovenske Marke. Kmalu po ustanovitvi ljubljanske škofije pa je prešla župnija pod jurisdikcijo ljubljanskega škofa. To se je bržkone zgodilo že pod škofom Žigo Lambergom, med leti 1463 in 1488. Župnija je bil takrat ozemeljsko precej manjša, obsegala je le celotno vas Šmartno pod Šmarno goro in delno tudi Gameljne. Prav pristojnost nad gameljskimi vasi je bila zelo nedorečena: šmarski vikarji so tu opravljali dušebrižništvo, vodiški župnik pa je pobiral štolnino. Zato so leta 1670 vzklikali spori med šmarskim vikarjem Markom Lušinom in vodiškim župnikom Janezom Mihaelom Dergiom, ki so bili dokončno rešeni šele z jožefinskimi reformami dobrih sto let pozneje.

Ker so se matične knjige (krstna knjiga, poročna knjiga, knjiga umrlih) za Gameljne vodile v Šmartnu in ne v Vodicach, je torej z rodoslovnega vidika¹ predjožefinska župnija Šmartno pod Šmarno goro de facto obsegala naslednje vasi: Šmartno pod Šmarno goro, Zgornje Gameljne, Srednje Gameljne in Spodnje Gameljne.

Status animarum

Status animarum² (v prevodu *stanje duš*) je cerkvena knjiga, ki je nastala iz t. i. Knjige velikonočnega izpraševanja. Status animarum (imenovan tudi Knjiga župljanov) se je v naših krajih začel pogosteje pisati po letu 1750. Elementi vpisa pri posameznem gospodinjstvu so bili zelo sumarni: kraj in številka, kateremu gospostvu je bil gospodar podložen (*dominium*), hišno domače ime (*vulgare nomen* oz. *vulgo*), ime in priimek gospodarja, žene in drugih družinskih članov, tudi služinčadi ipd. Za rodoslovne raziskave je status animarum dragocen vir podatkov, zlasti takrat, ko je v kraju več oseb z istim imenom in priimkom, tako da je zelo težko ugotoviti njihovo istovetnost. Ker so iz te knjige razvidne tudi starejše hišne številke in hišna domača imena, pomeni status animarum dragocen rodoslovni pripomoček. Žal je za župnijo Šmartno pod Šmarno goro ohranjen le novejši status animarum iz leta 1922.³ Da bi olajšali rodoslovne raziskave v tej župniji, smo se lotili rekonstrukcije statusa animarum za

sredino 18. stol. Pri tem smo se opirali predvsem na t. i. prašetje,⁴ ki je bilo v naši župniji opravljeno (prejkone julija) 1754.

Prašetje leta 1754

Sredi 18. stol. je državna oblast začela z večjim ali manjšim uspehom ugotavljati število prebivalstva, njegovo strukturo in gibanje. Pravi pogoji za poskus splošnega štetja prebivalstva so bili dani šele s Haugwitzovo upravno reformo po letu 1747. Do štetja prebivalstva je prišlo, ker je hotela državna uprava dobiti splošen pregled o prebivalstvu, obenem pa potrebne podatke za reforme cesarice Marije Terezije – med njimi tudi reforme na področju vojaškega nabornega sistema. Že leta 1753 je prišel na vrsto načrt, da bi breme novačenja enakomerno porazdelili med vse dežele. Najvišji reskript 13. oktobra 1753 je odredil za avstrijske dežele, naj župniki in župni upravitelji pošljejo svojim ordinarijem sezname vseh svojih župljanov in sicer takoj, pozneje pa konec vsakega vojaškega leta, ordinariji naj pa posredujejo podatke deželnim vladam in te dalje na dvor. Pri tem naj se razlikujejo komunikanti (verniki, ki prejemajo obhajilo, starost nad 12 let), za verski pouk sposobna mladina (starost 7-12 let) in nedorasla mladina; pri vsaki osebi naj se pa navede spol, starost in tudi družbeni položaj, ne da bi bil pojem družbenega položaja točneje opredeljen. Razpisano je bilo torej prvo splošno štetje prebivalstva – razen za ogrske dežele. Nekateri župniki in upravitelji so izdelali svoje sezname že leta 1753, v celoti pa je bilo štetje po mnogih urgencah opravljeno šele leta 1755. Pri popisu so župniki, ki so beležili tudi socialni položaj prebivalstva, reševali to vprašanje vsakdo po svoje, vendar je mogoče na podlagi podatkov grupirati prebivalstvo v kmete, kajzarje, gostače, posle in pripadnike neagrarnih poklicev. Župnijo Šmartno pod Šmarno goro je v celoti popisal tukajšnji vikar Simon Cigole (* 1696, † 1773). Takrat je župnija obsegala vasi Šmartno pod Šmarno goro, Zgornje Gameljne, Srednje Gameljne in Spodnje Gameljne. Cigoletov popis prebivalstva podajamo v originalu (z razrešenimi priimki v oglatem oklepaju) predvsem zaradi zapisa priimkov, ki so lahko v veliko pomoč pri branju župnijskih matičnih knjig.

Beschreibung derren der Pfarr S: Martin unter Großkallenberg in Hörzoghthum Krain Laybacherischer Diocese eingepfarrten Seelen eines jeden individual Orths nach denen darin befindlichen Dominijs mit Namb, Geschlecht und Alter.

Dorff S: Martin unter Kallenberg

Herrschaft Görtschach

Gregor **Kneß** [Knez] Bauer 63, sein Weib Eva 30, die Tochter Margareth 4, Gertrud ½, Simon der Knecht 22, der Hanß 19, der Urban 24, die Haußmagd Mina 20, die Elisabeth auch 20, die Kuhhalterin Gertrud 14 Jahre alt. Inwohner Martin **Kneß** [Knez] 53, sein Weib 50, der Sohn Georg 23, die Haußmagd Mina 20, Kuhhalterin 8 Jahr alt. Item Andreaß **Zidiunig** [Cedilnik] Inwohner 40, sein Weib Magdalena 36, Andreaß der Sohn 12, Blasius 8, Valentin ist 1 Jahr alt. 20

Vrban **Kouatz** [Kovač] Bauer ist 60, sein Weib 56, der verhaurate Sohn Adam 25, sein Weib Gertrud 23, deren Sohn Joseph 1, die Tochter Miza 2, deßen Bruder Georg 20, die Dienstmagd Helena 30, Primuß der Kuhhalter 18, Rindtshirterin Elisabeth 12 Jahr alt. Inwohner Georg **Pottokher** [Potokar] 42, sein Weib Katharina 46, Georg der Sohn 10 Jahr alt. 13

Jacob **Pipan** [Pipan] Bauer ist 60, sein Weib 50, deren Söhn Blasius 33, Lorenz 18, Andreaß 13, die Tochter Dorothea 22 Jahr alt. Inwohner Thomas **Vrbitzer** [Vrbičar] 45, sein Weib Agnes ist 50 Jahr alt. 8

Michäel **Klobukh** [Klobuk] ist 40, deßen Weib 30, die Töchter Miza 10, Urschel 8, Elisabeth 4, Apolonia 1 Jahr alt, Blasius deßen Bruder 60, der Knecht Thomaß 20, Michäel 16, Magd Mina 17. Inwohner Lucaß **Robida** [Robida] 60, sein Weib Gertraud auch 60. Item Lucaß **Offner** [Hafner] Inwohner 30, sein Weib Mina 28, deren Tochter Mina 2. Item Inwohner Matheuß **Mikhel** [Mikel] 30, Mina sein Weib 26, Barbara die Tochter ist 1 Jahr alt. 18

Lucaß **Dolliner** [Dolinar] Bauer ist 44, sein Weib Mina 40, die Töchter Apolonia 18, die Urschel 8, die Miza 3 Jahr alt. Inwohner Georg **Dolliner** [Dolinar] ist 42, Mina sein Weib 33, der Sohn Casper 10, Jacob 6, Alexius 4, Joannes 1 Jahr alt, item die Tochter Agnes 7. 12

Georg **Premikh** [Premk] Bauer ist 50, sein Weib Eua 60, der Sohn Oßwald 28, Theresia die Tochter 22, die Dienstmagd Agatha 17 Jahr alt. 5

Mathias **Fojan** [Fujan] Kaischler ist 40, sein Weib Elisabeth 33, Theresia die Tochter 3, die Dienstmagd Apolonia 15 Jahr alt. Matheuß **Zidiunig** [Cedilnik] 50, sein Weib Urschel ist auch 50, die Töchter Urschel 18, Casper der Sohn 16, Lucaß 6, Helena die Tochter 3 Jahr alt. 10

Bartholme **Dolliner** [Dolinar] Kaischler ist 28, Gertraud sein Weib 24, Urschel die Tochter 6 Jahr alt. 3

Michäel **Mikhel** [Mikel] Kaischler ist 60, sein Weib Urschel auch 60, der verhaurathe Sohn Georg 32, sein Weib Dorothea 34, Andreaß deren Sohn 8, Simon 6, Helena die Tochter 2 Jahr alt. 7

Urschel **Knäpitschin** [Knapič] Wittib ist 46, ihr Sohn Gregor 15 Jahr alt. 2

Valentin **Mikhel** [Mikel] Kaischler ist 27, sein Weib Margareth 28, der Sohn Joseph 7, die Töchter Agneß 6, die Miza 2 Jahr alt. 5

Mathiaß **Peterlin** [Peterlin] Kaischler ist 40, sein Weib Urschel 30, die Mutter Dorothea 70, die Tochter Mariana 13 Jahr alt. 4

Jurij **Wohinz** [Bohinc] Kaischler 46, sein Weib 59 und die Tochter Urschel ist 26 Jahr alt. 3

Anton **Fojan** [Fujan] Kaischler ist 46, sein Weib Mina 40, die Töchter Mina 8, Margareth 2 Jahr alt. 4

Hanß **Kotnigk** [Kotnik] Kaischler ist 60, sein Weib Elisabeth 50. Inwohner Gregor **Dolliner** [Dolinar] 32, sein Weib Mina 26, Sebastian der Sohn 1, Kindtswartherin 7 Jahr alt. 6

Adam **Inglitsch** [Inglič] Kaischler ist 60, deßen Sex Ehes Weib Eva 40. Inwohner Lorenz **Klobukh** [Klobuk] 22, sein Weib Helena 18, deßen Kuhhalter Paul 10. Item Wolfgang **Peterlin** [Peterlin] 24, sein Weib 22, Anton der Sohn 1 Jahr alt. 8

Fürstlicher Pfalz zu Laybach Unterthan

Johan **Jerraß** [Jeras] Bauer ist 40, sein Weib 27, die Töchter Agneß 9, Lucia 1, Achatius der Knecht 17, die Dienstmagd Theresia 18, Thomaß der Viechhirt 13 Jahr alt. 7

Inwohner Paul **Klinz** [Klinc] ist 40, sein Weib Helena 50 Jahr alt. Item Inwohner Georg **Seiz** [Zajc] 50, sein Weib Margareth 40, Joannes der Sohn 6, die Tochter Gertrud 3 Jahr alt. 6

Georg **Fojan** [Fujan] Kaischler ist 50, sein Weib Mina 40, Thomaß der Sohn 11, Georg 5. Töchter Mina 7, Agnes 1. Der Inwohner Joannes **Tratnigkh** [Tratnik] 30 Jahr alt. 7

Unterthan des Löb. Thurmcapitel in Laybach

Franz **Allesch** [Aleš] Bauer ist 42, sein Weib Mina 32, sein Muetter Margareth 80, sein Sohn Michael 15, Mattheus 12, Primuß 10, Casper 2, Mathiaß ½, Dienstmensch 26 Jahr alt. 9

Pfarrhofliche Unterthan alda

Thomaß **Turkh** [Turk] Bauer ist 60, sein Weib Elisabeth 50, die Söhn Gregor 19, Blasius 15, Franz 11, Caspar 2, die Dienstmagd Theresia 24 Jahr alt. 7

Lucaß **Knäpitsch** [Knapič] Inwohner ist 36, sein Weib Gertraud auch 36, die Tochter Urschel 11 Jahr alt. 3

Georg **Pipan** [Pipan] Bauer ist 46, sein Weib Urschel 42, der Sohn Lucaß 22, Thomaß 19, die Tochter Helena 17 Jahr alt. 5

Helena **Koßmatzin** [Kosmač] Wittib Bäuerin 39, der Sohn Joseph 13, Töchter Gertraud 8, Elisabeth 5, Urschel 2, der Knecht Blasius 20, Haußmagd auch 20 Jahr alt. 7

Georg **Zeßen** [Česenj] Inwohner ist 50, Agneß sein Weib 44, Thomaß der Sohn 20, Theresia die Tochter 22, Helena 9, Urschel 3. Item Inwohner Simon **Klobukh** [Klobuk] 50 und Urschel **Jeraßin** [Jeras] Wittib 56 Jahr alt. 8

Lucaß **Reibol** [Rebol] Meßner 60, sein Sohn Paul der Heuwarth 30, sein Weib 26, ihr Sohn Matheuß 1 Jahr, Bartholmae Hirt 13. 5

Im Pfarrhof

M. Rdg. Dnus Joannes **Laurin** [Lavrin] Subsidiarius 36, Matthias der Hauß Knecht 30, die Kochin 32, die Haußmagd 25, der Thomas 23. 5

Summa 197

Dorff Ober Gamling

Stüfft Landstrasz nur herrn Baron von Tauffer Unterthan

Matheuß **Reibol** [Rebol] Bauer 53, Magdalena sein Eheweib 35, der Sohn Blasius 20, Joannes 18, Franz 16, Elisabeth des Blasy Eheweib 17, Dienstmencher Urschel 16. Item Urschel 16, Margaretha Zuhtmädl 6, Halter 16. 10

Jury **Verhaunig** [Vrhovnik] Inwohner 50, Elisabeth sein Weib auch 50. Item Andreaß **Schelebnikhar** [Železnikar] 40, sein Weib Agnes 40 Jahr alt. 4

Georg **Zidiunegkh** [Cedilnik] Bauer 50, Gertraud sein Weib 35, der Sohn Bartholme 9, Blasius 7, Töchter Agneß 17, Susana 14, Helena 13, Knecht Urban 15 Jahr alt. 8

Alexius **Schuster** [Šuštar] Kaischler 30, sein Weib Catharina 32, Sohn Peter 3 tag, Mina Tochter 2 Jahr alt. 4

Oßbald **Urshitz** [Uršič] Kaischler 30, Margareth sein Weib 28, Sohn Mathias 2, Mina Tochter in erstem Jahr alt. Eva **Wouschella** [Bovše] Wittib Innwohnerin Bettlerin 40, ihr Tochter Miza 6 Jahr alt. 6

Collegy Soc. Jesu in Laybach Unterhan

Matthias **Schuester** [Šuštar] Bauer 40, Mina sein Weib 25, Bartholme der Sohn 4, Jacob 1, Urschel Tochter 7, Casper Bruder 21, Dienstmagd Agnes 18, Hirt Fränzl 10 Jahr alt. 8

Anton **Dermaſtia** [Dermastja] Inwohner 30, sein Weib Dorothea 30, der Sohn Matheuß 9, Mina 4, Margareth 1. Thomaß **Urhouinig** [Vrhovnik] Inwohner 36, Mina sein Weib 25, Andreaß Sohn 4, Gertraud 2 Jahr alt. 9

Guett Rruzin

Simon **Sirnigkh** [Sirnik] Bauer 40, Agneß sein Weib auch 40, Mina die Tochter 17, Jury Knecht 20, Halterin Helena 10. 5

Andreaß **Vidmayr** [Vidmar] Inwohner Wittber 50, sein Sohn Anton 12, die Tochter Margareth 15, Theresia 2, Gertraud **Kneßoukha** [Knez] Wittib Innwohnerin 50 Jahr alt. 5

Lucaß **Koshiz** [Kosec] Bauer 55, Miza sein Weib 40, Joseph der Sohn 17, Miza Tochter 20, Mina 13, Andreaß Halter 7 Jahr alt. 6

Jacob **Schellesickhar** [Železnikar] Kaischler 30, sein Weib Barbara 25, Fränzl Sohn 8, Oßwaldus 1 Jahr, Mina die Tochter 2, Helena sein Muetter 60. 6

Herrschaft Flödnikherische Unterthan

Gregor **Thomshitz** [Tomšič] Kaischler 40, Theresia sein Weib 25, Blasius der Sohn 5, Agnes die Tochter 5. 4

Andreaß **Jesheegkh** [Ježek] Inwohner 60, sein Weib Miza 45, der Sohn Joannes 5, Gertrud Tochter 9 Jahr alt. 4

Mathiaß **Potokher** [Potokar] Kaischler 40, sein Weib Mina auch 40 Jahr alt. 2

Statt Pfarr zu Stein

Lucaß **Sallakher** [Zalokar] Bauer 40 Jahr, sein Weib Urschel 30, der Sohn Mattheus in erstem Jahr, Mina die Tochter 9, Gertraud 6, Elisabeth 3, Mathiaß Knecht 15 Jahr alt. 7

Andreaß **Koßmatz** [Kosmač] Bauer 30, Magdalena sein Eheweib 24, Fränzl der Sohn 1 Jahr, die Dienstmagd 14, Matheuß der Hirt 10 Jahr alt. 5

Valentino **Mikhel** [Mikel] Kaischler 23, sein Weib Gertraud 20. 2

Vrban **Allesch** [Aleš] Kaischler 36, sein Weib Eva 30, Georg Sohn 6, Elisabeth 8, Theresia 6, Mina 1 Jahr alt. 6

Pfarr Kirchen zu Zurkhlach Unterthan

Bartholme **Peterlin** [Peterlin] Bauer 50, Helena sein Weib auch 50, Primuß der Sohn 14, Thomaß 9, Urschel die Tochter 22, Knecht Valentin 25, Haußmagd Gertraud 17. 7

Jacob **Puschel** [Pušel] Inwohner 35, sein Weib Elisabeth 25, sein Sohn Mattheus 4, Miza 2, Polona 1. Thomaß **Ziucha** [Cjuha] Inwohner 28 Jahr alt. 6

Unter dem Beneficium S. Sebastianis in Crainburg

Thomaß **Peterlin** [Peterlin] Bauer 18, sein Weib Eva 25, sein Vatter Sebastian 58, d. Weib 35, deßen Sohn Sebastian 14, Georg 10, Tochter Margareth 8, Knecht Joannes 20, Elisabeth Haußmagd 16, Urschel 13. Inwohner Oßwaldus **Sirnighk** [Sirnik] 28, sein Weib Helena 25, deren Sohn Matheus in erstem Jahr. 13

Bartholma **Syrnighk** [Sirnik] Bauer 30, Apolonia sein Weib 28, Gregorius der Sohn 2, Georg sein Bruder 28, sein Tochter Miza ½, Mina Dienstmagd 20, Marina Hirtin 8 Jahr alt. 7

Nicolauß **Peterlin** [Peterlin] Inwohner des Bartholm **Sirnighk** [Sirnik] ist alt 30, sein Weib Mina 28, Elisabeth Tochter 1 Jahr alt. 3

Allesh **Koshiz** [Kosec] Inwohner 60, sein Weib Eva 30, der Sohn Oßwald 7, Joseph 1, Agnes Tochter 3, Margareth 2 Jahr alt. 6

Thomaß **Jeshikg** [Ježek] Bauer 35, Gertraud sein Weib 34, Martin sein Sohn 6, Agneß 12, Mina 9, Susanna 3 und Helena 1 Jahr alt. 7

Allesh **Podgorshikh** [Podgoršek] Bauer 60, sein Weib Justina 40, Georg Sohn 26, Joannes 18, Magdalena Tochter 22, Theresia 14. 6

Inwohner Peter **Ziucha** [Cjuha] 36, Marina sein Weib 32, der Tochter Elisabeth 10, Margareth 4, Vrbn fil. 3 et Vrsula in erstem Jahr. 6

Hansche **Vranz** [Uran] Kaischler 44, Mina sein Weib 28, Mina der Tochter 1 Jahr alt. 3

Summa 165

Dorff Mitter Gamling

Stüfft Freudentalische Unterthan

Urban **Thombschiz** [Tomšič] Bauer 50, Lucia sein Weib 40, Jurij Sohn 9, Thomaß 5, Catharina Tochter 18, Urschel 2, Andreaß Knecht 15. Peter **Gradišneg** [Gradišek] Inwohner 50, sein Weib Jera auch 50 Jahr alt. 9

Adam **Zediunigk** [Cedilnik] Bauer 80, Helena sein Weib 70, Sohn Georg 24, Margareth 20, Elisabeth 8 Jahr alt. 5

Peter **Zediunigk** [Cedilnik] Bauer 30, Helena sein Weib 25, Bruder Lucaß 20, Theresia Schwester 17, Barbara sein Tochter ½, Elisabeth Hirtin 15, Gertraud Kündtmädel 9. 7

Thomaß **Maßkon** [Maškon] Inwohner 60, Mina sein Weib 50 Jahr alt. 2

Stüfft Michelstätterische Unterthan

Lucaß **Koschiz** [Kosec] Bauer 30, Mina sein Weib 36, Lucas deren Sohn 9, Jurij 5, Thomaß 1, Miza 2, sein Bruder Alexius 20 Jahr alt. 7

Peter **Hubath** [Hubad] Bauer 42, sein Weib Margareth 48, deßen Sohn Mathia 16, Joseph 6, Mina Tochter 22, Margareth 11, Urschel 8 Jahr alt. 7

Gurk Ruznigische Unterthan

Mina **Lauritschtscha** [Lavrič] Inwohnerin Wittib 36, Caspar, Sohn 10, Joseph 8, Helena, Tochter 6, Mina 2, Miza in erstem Jahr alt. 6

Marcus **Koppitar** [Kopitar] Kaischler 40, sein Weib Margareth 50, sein Sohn Lorenz 6, die Tochter Dorothea 4 Jahr alt. 4

Statt Pfarr zu Stein Unterthan

Martin **Koschiz** [Kosec] Bauer 50, Agnes sein Weib 50, Lucas Sohn 19, Georg 16, Mina die Tochter 18, Barbara 12, Agnes 8, Alexius Knecht 14. Thomaß **Lauriz** [Lavrič] Inwohner 40, Helena sein Weib 30, Sohn Michäel 2, Tochter Agnes 8 Jahr alt. Jurij **Jerako** [Jerko] Inwohner 40, Magdalena sein Weib 23, Sohn Anton 3, Gertrud sein Tochter 1 Jahr alt. 16

Joseph **Kneeb** [Knez] Bauer 25, sein Weib Mina 20, die Tochter Helena 1 Jahr. Ambrosius **Peterlinzig** [Peterlin] Inwohner 60, Elisabeth sein Weib 50, sein Sohn Michael 10, Georg 7, Tochter Helena 2 Jahr alt. 8

Bürgerliche Spital Unterthan zu Laybach

Michael **Lauriz** [Lavrič] Bauer 44, Elisabeth sein Weib 49, Osbald der Sohn 13, Georg Haußknecht 25, Mina Dienstmensch 18, sein Muetter Elisabeth 60 Jahr alt. 6

Urban **Lauriz** [Lavrič] Bauer 30, Urschel sein Weib 30, Blasius sein Sohn 2, Andreaß in erstem, Matheus Bruder 25, Mathia Bruder 18, Schwester Mina 20, Magdalena sein Murtter 60 Jahr alt. 8

Herrschaft Flödnig

Matheus **Jarz** [Jarc] Bauer 40, Ursula sein Weib auch 40, Georg der Sohn 16, Sebastian 13, Michael 8, Agnes, Tochter 11, Mina 6, Miza 2. Joseph **Kmeth** [Kmet] Inwohner 50, sein Weib Urschel auch 50, der Sohn Michäil 24. Anton **Ziucha** [Cjuha] Inwohner 50, sein Weib Mina 44, Tochter Urschel 11 Jahr alt. 14

Beneficium St. Trinitatis in Laybach

Urban **Schorgauz** [Žorgovc] Bauer 40, Helena sein Weib 25, sein Tochter Eva 4, Helena in erstem Jahr, der Bruder Georg 50 Jahr alt. 5

Urban **Peterlin** [Peterlin] Bauer 40, Miza sein Weib 37, Antonius der Sohn 6, Michäil 4, Mina Tochter 9, der Vatter 70 Jahr alt. 6

Lucaß **Lampitsch** [Lampič] Bauer 50, sein Weib Barbara 45, Georg Sohn 14, Tochter Urschel 16, Mina 9, Gertrud 3, Knecht Martin 20, Gregor 36, Mathia 16, Dienstmencher Katharina 16, Mina 20. 11

Jurij **Uran** [Uran] Kaischler 30, sein Weib Urschel 32, Sohn Pael 5, Apolonia, Tochter 2, Mina in erstem Jahr. Schwester Elisabeth Inwohnerin 28. Item Mina ein Bettlerin 70 Jahr alt. 7

Michäil Grißler oder **Mehrher** [Merhar] Kaischler 60, sein Weib Agnes 36, Sohn Franz 15, Martin 2, Miza 7, Gertrud 5 Jahr alt. 6

Jermi **Ostanikh** [Ostaneč] Bauer 50, sein Weib Gertraud 40, Sohn Georg 21, Valentin 2, Miza Tochter 15, Apolonia 7 Jahr alt. 6

Mathiaß **Kretz** [Kreč] Bauer 50, sein Weib Gertrud 40, sein Sohn Georg 22, deßen Weib Mina 22, Brüder des Georg **Krez** [Kreč] Simon 15, Andreaß 9, Tochter 1 Jahr alt. 7

Martin **Kretz** [Kreč] Bauer 60, sein Weib Lucia 48, Sohn Simon 20, Knecht Anton 15, Helena Dienstmagd 20, Margareth Hirtin 14, Theresia Zuchtmädl 6. Inwohner Thomaß **Schelesenkher** [Železnikar] 25, sein Weib Mina 38, der Sohn Fränzel 2 Jahr alt. 10

Valentin **Maßkon** [Maškon] Kaischler 30, sein Weib Mina 30, Sohn Fränzl 1 Jahr, Tochter Mina 2, Kindt Mägd Agnes 10 Jahr alt. 5

Kürchen S. Andrea Unterthan alda

Casper **Wohinz** [Bohinc] Kaischler 40, Lucia sein Weib 38, Matthias der Sohn 10 Jahr alt. 3

Matthiaß **Korbitz** [Korbič] Meßner 68, sein Weib Urschel 60, der Sohn Michäel 30, sein Weib Mina 30, deßen Sohn Lucas 2 Jahr, Miza in erstem Jahr alt. 6

Summa 171

Dorff Unter Gamling

Stüfft Michelstätterische Unterthan

Valentin **Matschneg** [Maček] Bauer ist alt 50 Jahr, Barbara sein Weib auch 50, Lucaß Sohn 10 Jahr, Joseph Sohn 8, Thomaß 2, Helena Tochter 9, Urschel 6, Bruder Georg 30, Schwester 24. Inwohner Alexius **Matschig** [Maček] 30, Mina sein Weib auch 30, ihr Sohn Valentin 2 Jahr, Magdalena 2 Täg. 13

Lucaß **Jeschigk** [Ježek] Bauer alt 40 Jahr, sein Eheweib Elisabeth 40, Blasius der Sohn 16 Jahr, Joseph 11, Töchter Helena 14, Margareth 7 Jahr. 6

Jurij **Matschneg** [Maček] Bauer alt 25 Jahr, sein Weib Mina auch 25, Lucaß Sohn 1 Jahr, sein Schwester Mina 18, Helena 16. Knecht Nicolaus 20, Tochter Mina 2 Jahr. 7

Miza **Zerniukha** [Černivec] Wittib Bäuerin alt 52 Jahr, Simon Sohn 16, Tochter Eva 22 Jahr. 3

Marcus **Kallisch** [Kališ] Bauer alt 40 Jahr, Urschel sein Eheweib auch 40, Michael sein Sohn 18, Jacob 15, Alexius 6, Urschel die Tochter 12, Elisabeth 7, Mina 2, Haußmagd Theresia 20. Inwohner Lucaß **Gradišneg** [Gradišek] 44, Magdalena sein Weib 46. 11

Lucas **Klobuk** [Klobuk] Bauer alt 30 Jahr, sein Eheweib Urschel 20, der größere Knecht Urban 20 und kleinere Michael 15, Haußmagd Barbara 16, Hirt Urban 10. 6

Oßwalduß **Matzhneg** [Maček] Bauer 40, Elisabeth sein Eheweib auch 40, der Sohn 9 Jahr. 3

Herrschaft Flödnikherische Unterthan

Urban **Koßu** [Kozu] Kaischler 50 Jahr alt, sein Weib Helena 39, Thomaß der Sohn 20, Töchter Barbara 15, Eva 13, Gertraud 5. Inwohner Gregor **Smole** [Smole] 45, sein Weib Magdalena 40, Miza Tochter 13, Gertrud 5, Urschel 2. Jacob **Ziucha** [Cjuha] Inwohner 46, sein Weib Mina 36, Georg Sohn 8, Jacob 2, Katharina Tochter 6 Jahr. 16

Aegidius **Fojan** [Fujan] Bauer 50, sein Weib auch 50 Jahr alt, sein Sohn 24, die Tochter Helena 20, Hirt Jacob 10 Jahr. 5

Haabacherische Unterthan

Peter **Schöschikh** [Šesek] Bauer 24, Urschel sein Weib 28 Jahr, Sohn Michail der Sohn 1 Jahr, der Bruder Johannes 21, Hauß Knecht Simon 30, Magd Mina 15. Item sein Bruder Mathiaß 9 Jahr, Kinder Mensch Urschel 10. Jurij **Tobiaß** [Tobija] Inwohner 35, sein Weib Gertrud 34, die Mütter Urschel Wittib 66, Söhn Lucaß 9, Georg 7, Tochter Gertrud 5. Elisabeth **Kopatschkha** [Kopač] Inwohnerin 30 Jahr. 15

Stüfft Freudenthallische Unterthan

Joseph **Jurajj** [Jeraj] Bauer alt 40 Jahr, sein Weib Helena auch 40, Valentin der Sohn 10, Katharina Tochter 20, Knecht Jurij 15. 5

Primuß **Saggar** [Žagar] Käischler 28 Jahr alt, sein Weib Eva 20, Sohn Lucaß 5, Miza die Tochter ½ Jahr. 4

Georg **Meschan** [Mežan] Inwohner 50, Theresia sein Weib 30, Anton der Sohn 10 Jahr, Johannes in erstem Jahr. 4

Andreaß **Lapaine** [Lapajne] ein Schmid alt 35 Jahr, sein Weib Miza 30. 2

Gregor **Maschkhon** [Maškon] Kaischler 35, sein Weib 30, die Tochter Miza in erstem Jahr, Kindsmensch Gertrud 8 Jahr, item sein Sohn Peter 3 Jahr alt. 5

Unterthan unter die Statt Pfarr in Stein

Joseph **Vrantschiz** [Uran] Bauer 50 Jahr alt, sein Weib Apolonia 55, Urban der Sohn 24, Gertrud die Tochter 19, Peter Hirt 8 Jahr. 5

Laurenz **Koman** [Koman] Bauer 60, sein Weib Dorothea 50 Jahr. Inwohner Marco **Jerco** [Jerko] 33, Elisabeth sein Weib 27, Eva Haußmagd 17 Jahr alt. 5

Allesch **Krammer** [Kramar] Bauer 40, sein Weib Helena 24, der Sohn Michael 7, Thomaß 3, Urschel Tochter 12, Theresia ½ Jahr alt. 5

Bürgerliche Spital Unterthan in Laybach

Paul **Schaggar** [Žagar] Bauer 30, sein Weib Mina 30, Georg der Sohn 5, Gertraud 9, Barbara 4, Mina ½, Hauß Knecht Lucaß 30, Magd Urschel 40, item die kleinere 15. Achatius **Schaggar** [Žagar] der Vatter Inwohner 60 Jahr alt. 10

Antonius **Schaggar** [Žagar] Bauer 30, Mina sein Weib 30, Georg der Sohn 2, Joseph ½, Urban Haußknecht 16, Haußmagd Lucia 18, Hirt 15, Miza Kindermensch 8. Mathiaß **Matschneg** [Maček] 40, Gertraud sein Weib 35, Tochter Mina 10, Urschel 5, Katharina 1 Jahr alt. 13

Hanß **Tobiaß** [Tobija] Inwohner 40, sein Weib Anna auch 40, Franz der erste Sohn 15 Jahr alt. 3

Lucaß **Gregorouz** [Gregorc] Inwohner 24, sein Weib Urschel 40 Jahr alt. 2

Primuß **Sarne** [Černe] Kaischler alt 50 Jahr, sein Weib Gertrud 35, Alexius 12, Vinzenz 10, Urschel die Tochter 3, Machael ein Bettler 70 Jahr alt. 6

Gurk Ruzing

Sebastian **Pernat** [Pirnat] Bauer 30, sein Weib Agneß 32, der Sohn Andreaß 12, Mathia 9, Bartholma 7, Agnes Tochter 2, Matheuß Knecht 30, der kleinere Primuß 20, Magd 17. Matheusch **Kayser** [Kajzer] Inwohner 20, Barbara sein Weib auch 20 Jahr alt. 11

S. Leonhart Kürchen Unterthan

Oßwalduß **Jeraß** [Jerass] Kaischler 35, sein Weib 30, Tochter Miza 1, das Kindmensch Gertraud 8. 4

Matteuß **Jeraß** [Jerass] Bauer 26 und sein Weib Helena alt 20 Jahr. Thomaß **Martineg** [Martinek] und sein Weib Urschel jeder 40 Jahr alt. Matheuß **Schaggar** [Žagar] Meßner 25, sein Mütter Urschel 50 Jahr alt. 6

Summa 176

Summa summarum 709

Simon Zigolle

Vic. Loci

To štetje je bilo podlaga prvemu poskusu bolj urejenega novačenja. V naslednjem letu je bilo šest tisoč rekrutov razporejenih že po njegovem izidu (na 150 hiš po en vojak). Poldrugo desetletje zatem je prišla bistvena sprememba v nabiranju novincev za vojsko. Pri novem sistemu rekrutacije je bilo potrebno vsakemu polku in vsaki kompaniji določiti ozemlje, od koder naj vpoklicuje novince. Ti naborni okraji so bili izhodišče poznejše nižje upravne in sodne razdelitve slovenskih dežel. Ker je uradnikov primanjkovalo, so naložili opravljanje poslov enemu od gospostev v njegovih mejah. Taka organizacija je bila teoretično sprejeta leta 1771, praktično pa opravljena v letu 1773 in pozneje. Župnija Šmartno pod Šmarno goro je bila tako dodeljena v naborni okraj Brdo pri Kranju, a je bila že leta 1785, ko nastopajo naborni okraji v popolnoma spremenjeni obliki, dodeljena nabornemu gospostvu Goričane.⁵

Matične knjige 1685-1782

Kako natančno je bilo praštetje? V strokovni literaturi se sicer postavlja vprašanje, ali so štetli prebivalce na terenu ali so jih samo pozvali, da se pridejo javit, vendar lahko za Cigoletovo štetje v župniji Šmartno pod Šmarno goro z gotovostjo trdimo, da je štel na terenu. Rezultati so namreč zelo blizu resnici, kar potrjujejo tudi preverjanja v matičnih knjigah.⁶ Do najpogostejših napak je prihajalo pri starosti posameznikov, semtertja pa je bilo napačno tudi katero ime.

S pomočjo matičnih knjig smo uspeli dopolniti nekatera manjkajoča imena gospodarjevih žena, saj je včasih Cigole zapisal le *sei Weib* (= njegova žena). Pri mnogih ženah smo uspeli razrešiti tudi dekliske priimke, ki jih je Cigole dosledno izpuščal.

Jožefinski kataster 1787

Gospostva, ki so jim bili podložni prebivalci župnije, so v praštetju podana povsem natančno.

Večji problem pa je predstavljala rekonstrukcija hišnih števil, ki ob praštetju hišam še niso bile dodeljene.

Najstarejšo hišno oštevilčenje zasledimo v jožefinskem katasterskem operatu. Ta je nastal na osnovi patenta cesarja Jožefa II. z dne 20. aprila 1785. Delo pri vzpostavitvi novega katastrskega operata so naborna gospostva začela z določitvijo mej katastrskih občin. Šmartno je bilo (skupaj s Tacnom) v eni, vse troje Gameljne pa v drugi katastrski občini. Operat za obe občini⁷ je bil izdelan leta 1787 in je med drugim zajemal tudi podatke o gospostvu, okrožju, ime in priimek posestnika, hišno številko, občino in tekočo številko lastnika v okviru občine. Podatke o priimku posestnika in hišni številki so bili pri rekonstrukciji hiš iz praštetja nepogrešljivi in jih tudi navajamo v skrajšani obliki. Priimku sledi originalni zapis priimka (ležeče v oglatem oklepaju) in hišna številka (v okroglem oklepaju).

Šmartno: Aleš [Allesch] (5, 7, 30, 39), Cedilnik [Zediunik] (20, 40), Čarman [Tscharmon] (36), Dolinar [Dolliner] (1, 37), Fujan [Fujan] (18, 24), Inglić

vas	Po praštetju 1754	Po katastru 1787
Šmartno	Goričane	Goričane
	Knežja pristava v Ljubljani	Knežja pristava v Ljubljani
	Ljubljanski stolni kapitelj	Ljubljanski stolni kapitelj
	Župnija Šmartno pod Šmarno goro	Župnija Šmartno pod Šmarno goro
Zgornje Gameljne	Rocen	Rocen
	Smlednik	Smlednik
	Jezuitski kolegij v Ljubljani	Podturn (Tivolski grad)
	Kostanjevica	Schenau pri Ljubljani
		Jable
		Mestna župnija Kamnik
	Župnija Cerklje	
	Beneficij sv. Boštjana v Kranju	Beneficij sv. Boštjana v Kranju
Srednje Gameljne	Rocen	Rocen
	Smlednik	Smlednik
	Meščanski špital v Ljubljani	Jablje
	Bistra	Bistra
	Velesovo	Velesovo
	Mestna župnija Kamnik	Mestna župnija Kamnik
	Beneficij sv. Trojice v stolnici	Beneficij sv. Trojice v stolnici
	Cerkev sv. Andreja v Sr. Gameljnah	Cerkev sv. Andreja v Sr. Gameljnah
Spodnje Gameljne	Rocen	Rocen
	Smlednik	Smlednik
	Jablje	Jablje
	Meščanski špital v Ljubljani	Župnija Šmartno pod Šmarno goro
	Bistra	
	Velesovo	Velesovo
	Mestna župnija Kamnik	Mestna župnija Kamnik
Cerkev sv. Lenarta v Sp. Gameljnah	Cerkev sv. Lenarta v Sp. Gameljnah	

Gospodstva, ki so imela podložnike v župniji Šmartno pod Šmarno goro.

[Ingolitsch] (28), Jeras [Jerraß] (31, 38), Juvan [Juvan] (19), Knapič [Knappitsch] (33), Kosmač [Kosmatsch] (15, 29), Kovač [Kovatsch] (4, 6), Lampič [Lampitsch] (23), Mežnarija (2), Mikel [Mikl] (32, 34), Ovičaj [Oviatsch] (11, 12, 26), Peterlin [Peterlin] (27), Pipan [Pippan] (8, 10, 16), Premk [Premk] (13), Sever [Sever] (9, 22, 25), Šuštersič [Susterschitz] (21), Tomšič [Tomschitz] (35), Turk [Turk] (14, 17) in Župnišče (3).

Zgornje Gameljne: Aleš [Alesch] (24), Cigole [Zigolle] (28), Fujan [Fujan] (23), Geršič [Gerschütz] (10), Gradišek [Gradischek] (17), Ježek [Jeschek] (32), Kosec [Kosz] (7), Kosmač [Kosmatsch] (5), Peterlin [Peterlin] (14, 15, 16, 25, 26, 31), Podgoršek [Podgorschek] (12, 13, 18), Podjed [Potief] (30), Rebol [Rewolf] (9, 19, 20), Sirmik [Sirmeck] (3, 4, 29), Štrukelj [Struke] (27), Šuštar [Schuster] (8, 21, 22), Uršič [Urschitz] (2), Vrtačnik [Vertatschneck] (1, 11) in Zalokar [Salaker] (6).

Srednje Gameljne: Bernik [Pernik] (29), Bohinc [Vochinz] (25), Cedilnik [Zidiunek] (12, 15), Dolenc [Dolenz] (4), Geršič [Gerschütz] (14), Hafner [Hafner] (10), Hlad [Gloth] (16), Jarc [Jrz] (9), Kališ [Kalisch] (23), Kmet [Kmeth] (20), Knez [Kneß] (17), Koncilija [Concilia] (13, 24), Kopitar [Kopitar] (22), Korbič [Korbitsch] (19), Kosec [Kosz] (26, 27), Lampič [Lampitsch] (18, 28), Lavrič [Lauritsch] (2, 11), Martinek [Martinek] (21), Maškon [Maschkon] (1), Ostanek [Ostaneg] (5), Peterlin [Peterlin] (3, 7), Žibert [Schiverl] (6) in Žlehtner [Schlechtner] (8).

Spodnje Gameljne: Ahlin [Achlin] (8), Cedilnik [Zediunek] (4), Črnivec [Tschernutz] (26), Dečman [Detschmann] (16), Fajdiga [Faidiga] (28), Fujan [Fujan] (32), Jeras [Jerras] (6, 10, 30), Jeršin [Jerschin] (14), Ježek [Jeschek] (3, 17, 18), Kališ [Calisch] (13, 22), Kastelic [Kostelz] (29), Koderman [Koderman] (36), Maček [Matschek] (23, 25), Martinek [Martink] (12), Mežnarija (24), Pimat [Bernath] (5, 7), Sirmik [Simek] (31), Stebej [Stebij] (27, 33, 35), Šesek [Scheseck] (1, 11, 20, 34), Uran [Uran] (19), Zaman [Samen] (2), Zorne [Some] (15) in Žagar [Schagar] (9, 21).

Franciscejski kataster 1826

Najtrši oreh pa je bila določitev hišnega domačega imena. Prva zanesljiva omemba domačih hišnih imen je znana šele dobrih 60 let pozneje v franciscejskem katastru iz 1825/26,⁸ tj.

v prvem stabilnem katastru v avstrijskih deželah, ki je nastal na osnovi patenta cesarja Franca I. z dne 23. decembra 1817. Osnovne enote za izdelavo franciscejskega katastra so bile katastrske občine, ki so bile izoblikovane ob izdelavi jožefinskega katastrskega operata. Pri nas je ostala katastrska občina Gameljne nespremenjena, jožefinska katastrska občina Šmartno pod Šmarno goro pa se razdelila v dve, in sicer Tacen in Šmartno pod Šmarno goro. Seznam domačih hišnih imen v letu 1826 je naslednji (hišnemu imenu sledi takratna hišna številka v okroglem oklepaju in priimek, ležeče zapisan tudi v orginalu v oglatem oklepaju):

Šmartno: Ježar (1): Dolinar [Dollinar], Mežnarija (2), Župnišče (3), Petelin (4, 7): Šuštar [Schuster], Mihec (5, 6): Aleš [Alesch], Pipan (8): Pipan [Pippan], Klobuk (9, 21, 24): Sever [Sever], Bačnik (10): Bačnik [Watschnig], Špan (11, 12): Ovičaj [Oviatsch], Premk (13): Premk [Premk], Govc (14): Turk [Turk], Klinc (15): Kosmač [Koschmatsch], Jakec (16): Volčič [Woltschitsch], Turk (17): Turk [Turk], Udanc (18): Juvan [Juvan], Antonček (19): Cedilnik [Zediunig], Totej (20): Šuštar [Schuster], Kotnik (22): Ravnikar [Rauniker], Tomažovc (23): Jeras [Jeras], -- (25): Pipan [Pippan], Jurček (26): Zore [Sorre], Bus (27): Cedilnik [Zediunig], Olbenk (28): Petelin [Petelin], Ukovc (29): Inglič [Inglichsch], Mikel (30): Lampič [Lampitsch], Ambruž (31): Knez [Knes], -- (32, 39): Jeras [Jeras], Štrukel (33): Aleš [Alesch], Kramar (34): Černe [Tscheme], Balant (35): Presek [Presek], Olbenk (36): Gregorš [Gregoritsch], Krevs (37): Čarman [Tscharmann], Povletovec (38): Tomšič [Tomschitz], France (40): Aleš [Alesch], Božon (41): Cedilnik [Zediunig] in Pušava (42): Gradišek [Gradischek].

Zgornje Gameljne: Kosanc (1, 2): Peterlin [Peterlin], Matevžek (3): Peterlin [Peterlin], Beržnik (4, 29, 31): Podgoršek [Podvorscheg] in Kunstelj [Kunstel], Martin (5, 30): Ježek [Jescheg], Šuntar (6): Rebol [Rebul], Skok (7): Dolinar [Dolliner], Markon (8, 27): Juvan [Juvan], Matevžovc (9): Burgar [Burgar], Lukovc (10): Žibert [Schiberth], Alešovc (11): Zalokar [Sallocher], Klinc (12): Kosmač [Kosmatsch], Burga (13): Traven [Traun], Šintar (14): Traven [Traun], Ahlin (15): Kimovec [Kimoutz], Bence (16): Žagar [Schagar], Sirmik (17, 18): Sirmik [Sirmig], Mlinar (19, 20): Rebol [Rebul], Čizman (21): Železnikar [Sellebnikar], Jurček (22): Cigole [Zigole], Ipavc (23): Jeras [Jerraß], Nivar (24, 25): Aleš [Alleß], Alešnik (26): Šuštar [Schuster] in Medved (28): Gradišek [Gradischeg].

Srednje Gameljne: Ančar (1): Lavrič [Lauritsch], Kumen (2): Peterlin [Peterlin], Klemen (3): Žibert [Schiberth], Žorgovc (4): Taškar [Taschker], Jarc (5): Žibert [Schiberth], Candrovč (6): Peterlin [Peterlin], Volanka (7): Žlehtner [Schlechtner], Peterlin (8): Jarc [Jarz], Lavrič (9): Lavrič [Lauritsch], Urinc (10): Tomšič [Thomschitsch], Jerič (11, 23): Koncilija [Conzilia] in Juvan [Juvan], Maškon (12): Tomšič [Thomschitsch], Ambrožek (13): Knez [Kneß], Smole (14): Lampič [Lampitsch], Skok (15): Dolinar [Dolliner], Majer (16): Hlad [Hlad], Cedilnik (17): Cedilnik [Zediunig], Zalokar (18, 20): Kosec [Koschitz], Farovž (19): Pavlič [Paulitsch], Matevž (21): Lampič [Lampitsch], Andrej (22): Martinek [Martinka], Puflar (24): Kališ [Kallisch], Miha (25): Peterlin [Peterlin], -- (26): Mežnarija, Ferkon (27): Korbič [Korbitch], Kmet (28): Kmet [Kmeth], Gregorjevc (29): Šuštar [Schuster], Šuštar (30): Repnik [Repnig], Romza (31): Bernik [Wernig], Rogan (32): Cjuha [Ziucha], Matija (33): Cjuha [Ziucha] in Napotnik (34): Lampič [Lampitsch].

Spodnje Gameljne: Jergel (1): Ježek [Jescheg], Jerka (2): Ježek [Jescheg], Jelenc (3): Cedilnik [Zediunig], Vidmar (4): Knific [Knifitz], Ukec (5): Žagar [Schager], Gorni Marot (6): Narobe [Narobe], Ahlin (7): Presetnik [Prebetnig], Ravnikar (8): Ravnikar [Raunichar], Šesek (9, 20): Šesek [Scheseck], Balant (10): Pimat [Pirnath], Kališ (11, 22): Kališ [Kallisch], Turk (12): Tomšič [Thomschitsch], Spodni Marot (13): Jeras [Jerraß], Kozu (14): Nahtigal [Nachtigal], Becen (15): Sever [Sewer], Žagar (16): Žibert [Schiberth], Ježek

(17, 18): Ježek [Jescheg], Uran (19): Uran [Uran], Šubel (21): Žagar [Schager], Šraj (23): Jeras [Jerraß], Maček (24): Maček [Matscheg], -- (25): Mežnarija, Gregorc (26): Novak [Nowak], Bogan (27): Bergant [Wergant], Vrbovc (28, 33): Stebej [Steby], Tešar (29): Kastelic [Kastellitz], Petrovč (30): Sirmik [Sirmig], Janez (31): Žagar [Schager], Lončar (32): Žagar [Schager], Kembel (34): Cedilnik [Zediunig] in Janeš (35): Šešek [Schescheg].

Žal so bile v času med jožefinskim in franciscejskim katastrom (tj. okoli leta 1815) spremenjene hišne številke v vseh vaseh v župniji. Ponovno smo s pomočjo matičnih knjig rešili tudi odnos med »jožefinskim« in »franciscejskim« oštevilčenjem hiš.

Rekonstruiran status animarum

S tako pripravljenim aparatom smo se lahko lotili rekonstrukcije statusa animarum za leto 1754. Zaradi obsežnosti podajamo le po en primer za vsako vas.

Za Šmartno vzemimo značilen primer Petelinove domačije. Tu je takrat še gospodaril 60 letni Urban Kovač in njegova 4 leta mlajša žena Helena. Urban Kovač je bil Helenin drugi mož, saj je njen prvi mož Urban Peterlin umrl leta 1725 star šele 37 let. Doma sta bila še dva sinova, starejši Adam, ki je bil poročen in je že imel sina in hčer. Pri hiši je bila tudi dekla in pastir ter pastirica. V njihovi kajži pa so kot gostači živeli člani družine Jurija Potokarja. V praštetju je župnik Cigole o tej kmetiji zapisal:

Dorff S: Martin unter Kallenberg, Herrschaft Görtschach ...

Urban Kouatz Bauer ist 60, sein Weib 56, der verhaurate Sohn Adam 25, sein Weib Gertrud 23, deren Sohn Joseph 1, die Tochter Miza 2, deßen Bruder Georg 20, die Dienstmagd Helena 30, Primuß der Kuhhalter 18, Rindtshirterin Elisabeth 12 Jahr alt. Inwohner Georg Pottokher 42, sein Weib Katharina 46, Georg der Sohn 10 Jahr alt. 13

Iz tega zapisa (in ob upoštevanju ostalih virov) smo uspeli rekonstruirati naslednje stanje leta 1754:

Vas: Šmartno			Hiš. štev.: 4
Gospodstvo: <i>Goričane</i>			Stan: <i>kmet</i>
Gospodar: <i>Urban Kovač</i>			
Hišno ime: <i>Petelin</i>			
	<i>rojen / starost</i>		<i>opomba</i>
Urban Kovač	mož 60		
Helena	žena 56		
	por. 3. 3. 1726		
Adam	sin 23. 10. 1727		glej spodaj
Jurij	sin 25. 3. 1732		
Adam Kovač	mož 23. 10. 1727		
Jera	žena 23		
	por. ~ 1750		
Marija	hči 9. 9. 1751		
Jožef	sin 5. 3. 1753		
Helena	dekla 30		
Primož	pastir 18		
Elizabeta	pastirica 12		
Vas: Šmartno			Hiš. štev.: 6
Gospodstvo: <i>Goričane</i>			Stan: <i>kmet</i>
Gospodar: <i>Urban Kovač</i>			
Hišno ime: <i>Petelinova kajža</i>			
gostači:			
Jurij Potokar	mož 42		
Katarina Knez	žena 46		
	por. 14. 11. 1734		
Jurij	sin 10		

V Zgornjih Gameljnah si oglejmo Sirmikovo domačijo za katero pravi praštetje:

Dorff Ober Gamling, Unter dem Beneficium S. Sebastianis in Crainburg ...

Bartholma Surnigkh Bauer 30, Apolonia sein Weib 28, Gregorius der Sohn 2, Georg sein Bruder 28, sein Tochter Miza ½, Mina Dienstmagd 20, Marina Hirtin 8 Jahr alt. 7

Nicolauß Peterlin Inwohner des Bartholmn Sirmigkh ist alt 30, sein Weib Mina 28, Elisabeth Tochter 1 Jahr alt. 3

Tu je bil Cigole pri oceni starosti prebivalcev zelo nenatančen; gospodarja je npr. pomladil za 5 let, njegovo ženo pa je za 3 leta postaral. Torej bi bilo pri Sirmiku leta 1754 bliže resnici naslednje stanje:

Vas: Zgornje Gameljne			Hiš. štev.: 3
Gospodstvo: <i>Beneficij sv. Boštjana v Kranju</i>			Stan: <i>kmet</i>
Gospodar: <i>Jernej Sirmik</i>			
Hišno ime: <i>Sirmik</i>			
	<i>rojen / starost</i>		<i>opomba</i>
Jernej Sirmik	mož 16. 8. 1719		
Polona Kosec	žena 4. 2. 1729		
	por. ~ 1751		
Gregor	sin 5. 3. 1752		
Marija	hči 22. 1. 1754		
Jurij Sirmik	brat gosp. 7. 4. 1727		
Marija	dekla 20		
Marina	pastirica 8		
Vas: Zgornje Gameljne			Hiš. štev.: 4
Gospodstvo: <i>Beneficij sv. Boštjana v Kranju</i>			Stan: <i>kmet</i>
Gospodar: <i>Jernej Sirmik</i>			
Hišno ime: <i>Sirmikova kajža</i>			
gostači:			
Miklavž Peterlin	mož 5. 12. 1715		
Marija	žena 28		
	por. ~ 1750 ?		
Elizabeta	hči 21. 10. 1751		

Zanimiv primer iz Srednjih Gameljnih je Ančarjeva domačija. Leta 1750 je po smrti prejšnjega gospodarja Mateja Lavriča prevzel kmetijo Urban Lavrič, Matejev najstarejši sin iz drugega zakona z Magdo. Cigole je o njih zapisal:

Dorff Mitter Gamling, Bürgerliche Spital Unterthan zu Laybach ...

Urban Lauriz Bauer 30, Urschel sein Weib 30, Blasius sein Sohn 2, Andreaß in erstem, Matheus Bruder 25, Mathia Bruder 18, Schwester Mina 20, Magdalena sein Murter 60 Jahr alt. 8

Tudi tu so pri nekaterih nekajletna odstopanja v starostih.

Vas: Srednje Gameljne			Hiš. štev.: 2
Gospodstvo: <i>Meščanski špital v Ljubljani</i>			Stan: <i>kmet</i>
Gospodar: <i>Urban Lavrič</i>			
Hišno ime: <i>Ančar</i>			
	<i>rojen / starost</i>		<i>opomba</i>
Urban Lavrič	mož 10. 5. 1719		
Urša Knific	žena 22. 9. 1727		
	por. 7. 2. 1751		
Blaž	sin 2. 2. 1752		
Andrej	hči 24. 11. 1753		
Magdalena	mati gosp. 60		
Matej Lavrič	brat gosp. 6. 9. 1723		
Marija Lavrič	sestra gosp. 9. 6. 1730		
Matija Lavrič	brat gosp. 28. 2. 1735		

Za konec pa še primer iz Spodnjih Gameljnih. Tokrat si oglejmo kajžarsko hišo pri Kozlu.

Dorff Unter Gamling, Herrschaft Flödnikerische Unterthan ...

Urban Koßu Kaischler 50 Jahr alt, sein Weib Helena 39, Thomaß der Sohn 20, Töchter Barbara 15, Eva 13, Gertraud 5. Inwohner Gregor Smole 45, sein Weib Magdalena 40, Miza Tochter 13, Gertrud 5, Urschel 2. Jacob Ziucha Inwohner 46, sein Weib Mina 36, Georg Sohn 8, Jacob 2, Katharina Tochter 6 Jahr. 16

Vas: Spodnje Gameljne		Hiš. štev.: 14	
Gospodstvo: <i>Smednik</i>		Stan: <i>kajžar</i>	
Gospodar: <i>Urban Kozu</i>			
<u>Hišno ime: <i>Kozu</i></u>		<u>rojen / starost</u>	<u>opomba</u>
Urban Kozu	mož	58	
Helena Peterlin	žena	4. 4. 1697	
		por. 29. 1. 1729	
Tomaž	sin	29. 12. 1719	
Barbara	hči	2. 12. 1723	
Eva	hči	23. 12. 1738	
Jera	hči	5	nez. hči Barbare (?)
<i>gostači:</i>			
Gregor Smole	mož	12. 3. 1707	
Magdalena	žena	40	
		por. ~ 1730	
Marija	hči	8. 8. 1739	
Jera	hči	24. 2. 1749	
Urša	hči	14. 9. 1752	
Jakob Cjuha	mož	20. 7. 1711	
Marija Cedilnik	žena	36	
		por. 16. 1. 1736	
Jurij	sin	5. 4. 1745	
Katarina	hči	21. 11. 1747	
Jakob	sin	22. 7. 1752	

Prebivalstvo župnije leta 1754

Na osnovi tako rekonstruiranega statusa animarum lahko dobimo zelo dobro sliko o prebivalstvu župnije Šmartno pod Šmarno goro v sredini 18. stol.

Župnija je štela 709 prebivalcev. Med njimi je bilo 462 komunikantov (tj. starost nad 12 let), 80 za verski pouk sposobne maldine in 167 otrok mlajših od 7 let. Povprečna starost prebivalcev je bila 23,4 leta (v Šmartnu 26,5 let, v Zgornjih Gameljnah 20,5 let, v Srednjih Gameljnah 23,8 let in v Spodnjih Gameljnah 22,4 leta). Najstarejši prebivalec je bil 80 letni Adam Cedilnik, gospodar na kmetiji pri Maškoni v Srednjih Gameljnah, najstarejša prebivalka pa je bila tudi 80 letna Meta, mati Franca Aleša, gospodarja na kmetiji pri Mihcu v Šmartnu.

Med prebivalci je prevladoval kmečki živelj, neagrarnih poklicev je zelo malo (omenjajo se le: kovač, cerkovnik in subsidar, čeprav je vsaj za šmarske kajžarje znano, da so se tisti čas že ukvarjali z lončarstvom). Cigole navaja v praštetju tudi berača in dve beračici. Od 144 družin je bilo 56 kmečkih, 32 kajžarskih, 56 družin pa so bili gostači. Čeprav je bilo število rojenih otrok tisti čas veliko, so imele (zaradi velike umrljivosti otrok) družine v času štetja v povprečju v gospodinjstvu le po 2,1 otroka! Samo 15 kmetij (od 57) je imelo tako hlapce, kakor tudi dekle, nadaljnih 13 pa je imelo bodisi hlapca ali deklo. Le 5 kmetij je imelo več kot enega hlapca (največ tri). Na 17 kmetijah so imeli tudi pastirje in pastirice.

Kaj lahko rečemo o osebnih imenih? Med moškimi so prevladovali Juriji, med ženskami pa Marije (Mine, Mice). V nadaljevanju podajamo razvrstitev moških in ženskih osebnih imen glede na pogostost njihove uporabe. V vrstici sledi imenu število

oseb, ki so nosile to ime v Šmartnu, Zgornjih, Srednjih in Spodnjih Gameljnah, njihovo skupno število ter na koncu še pogostost tega imena v odstotkih. Omeniti velja, da so imena poenotena: Elizabete so bile prav gotovo Špele, Marije pogosto Mice in Mine, Mateji so bili kaj verjetno Matevži ipd.

Moška imena:

Jurij	13	7	13	8	41	11,87
Luka	7	2	6	9	24	6,95
Tomaž	8	5	5	4	22	6,37
Matija	4	4	6	3	17	4,92
Andrej	4	6	3	3	16	4,64
Matej	4	6	2	4	16	4,64
Mihael	4	0	8	4	16	4,64
Janez	7	5	0	3	15	4,35
Jožef	3	2	4	5	14	4,06
Urban	2	3	4	5	14	4,06
Aleš	2	3	2	4	11	3,19
Anton	2	2	4	2	10	2,90
Blaž	5	3	1	1	10	2,90
Frančišek	2	4	3	1	10	2,90
Gregor	4	2	1	3	10	2,90
Jakob	2	3	0	4	9	2,61
Jernej	2	4	1	2	9	2,61
Valentin	2	2	2	3	9	2,61
Ožbolt	1	4	1	2	8	2,32
Peter	0	2	3	3	8	2,32
Simon	3	1	2	2	8	2,32
Gašper	4	1	2	0	7	2,03
Martin	1	1	4	0	6	1,74
Primož	2	1	0	3	6	1,74
Boštjan	1	2	1	1	5	1,45
Pavel	3	0	1	1	5	1,45
Lovrenc	2	0	1	1	4	1,16
Adam	2	0	1	0	3	0,87
Marko	0	0	1	2	3	0,87
Ahacij	1	0	0	1	2	0,58
Miklavž	0	1	0	1	2	0,58
Ambrož	0	0	1	0	1	0,29
Mohor	0	0	0	1	1	0,29
Tilen	0	0	0	1	1	0,29
Vincencij	0	0	0	1	1	0,29
Volkfgang	1	0	0	0	1	0,29

Ženska imena:

Marija	18	25	28	18	89	25,21
Uršula	15	7	9	15	46	13,03
Jera	9	8	7	11	35	9,91
Helena	9	6	10	8	33	9,35
Elizabeta	9	8	6	6	29	8,22

prebivalstvo	število hiš			število družin				število prebivalstva									
	kmetije	kajže in kočje	skupaj	kmetje	kajžarji	gostači	skupaj	družbeni položaj				starost					
								kmetje	kajžarji	gostači	posli	komuni-kanti	mladina	otroci	vsi		
vasi																	
Šmartno	12	28	40	11	12	17	40	62	41	65	29	136	19	42	197		
Zgornje Gameljne	12	20	32	12	8	14	34	67	31	48	19	102	17	46	165		
Srednje Gameljne	16	13	29	16	6	10	32	92	29	33	17	109	19	43	171		
Spodnje Gameljne	17	19	36	17	6	15	38	77	26	47	26	115	25	36	176		
skupaj	57	80	137	56	32	56	144	298	127	193	91	462	80	167	709		

Dopolnjeni rezultati praštetja v župniji Šmartno pod Šmarno goro leta 1754.

Neža	10	7	6	3	26	7,37
Marjeta	5	7	5	1	18	5,10
Terezija	5	4	2	3	14	3,97
Eva	3	4	1	4	12	3,40
Barbara	1	1	3	5	10	2,83
Magdalena	1	3	2	4	10	2,83
Polona	3	2	2	1	8	2,27
Katarina	1	1	2	3	7	1,98
Doroteja	3	1	1	1	6	1,70
Lucija	1	0	3	1	5	1,42
Suzana	0	2	0	0	2	0,57
Ana	0	0	0	1	1	0,28
Justina	0	1	0	0	1	0,28
Marjana	1	0	0	0	1	0,28

Za konec naj navedemo še – morda za rodoslovce najpomembnejši podatek – priimke, ki so se leta 1754 pojavljali v posameznih vaseh:

	Šmartno	Zg. Gameljne	Sr. Gameljne	Sp. Gameljne
Cedilnik	+	+	+	-
Cjuha	-	+	+	+
Knez	+	+	+	-
Peterlin	+	+	+	-
Uran	-	+	+	+
Aleš	+	+	-	-
Bohinc	+	-	+	-
Fujan	+	-	-	+
Gradišek	-	-	+	+
Jeras	+	-	-	+
Jerko	-	-	+	+
Ježek	-	+	-	+
Klobuk	+	-	-	+
Kosec	-	+	+	-
Kosmač	+	+	-	-
Maškon	-	-	+	+
Mikel	+	+	-	-
Potokar	+	+	-	-
Rebol	+	+	-	-
Tomšič	-	+	+	-
Železnikar	-	+	+	-
Ambrož	-	-	+	-
Bovše	-	+	-	-
Černe	-	-	-	+
Česenj	+	-	-	-
Dermastja	-	+	-	-
Dolar	+	-	-	-
Gregorc	-	-	-	+
Hafner	+	-	-	-
Hubad	-	-	+	-
Inglič	+	-	-	-
Jeraj	-	-	-	+
Jarc	-	-	+	-
Kajzer	-	-	-	+
Kališ	-	-	-	+
Klinc	+	-	-	-
Kmet	-	-	+	-
Knapič	+	-	-	-
Koman	-	-	-	+
Kopač	-	-	-	+
Kopitar	-	-	+	-
Korbič	-	-	+	-
Kotnik	+	-	-	-
Kovač	+	-	-	-
Kozu	-	-	-	+
Kramar	-	-	-	+
Kreč	-	-	+	-
Lampič	-	-	+	-
Lapajne	-	-	-	+

Lavrič	-	-	+	-
Lavrin	+	-	-	-
Maček	-	-	-	+
Merhar	-	-	+	-
Mežan	-	-	-	+
Ostaneč	-	-	+	-
Pipan	+	-	-	-
Pirnat	-	-	-	+
Podgoršek	-	+	-	-
Premk	+	-	-	-
Pušel	-	+	-	-
Robida	+	-	-	-
Sirnik	-	+	-	-
Smole	-	-	-	+
Šustar	-	+	-	-
Šesek	-	-	-	+
Tobija	-	-	-	+
Tratnik	+	-	-	-
Turk	+	-	-	-
Uršič	-	+	-	-
Vidmar	-	+	-	-
Vrbičar	+	-	-	-
Vrhovnik	-	+	-	-
Zajc	+	-	-	-
Zalokar	-	+	-	-
Žagar	-	-	-	+
Žorgovc	-	-	+	-

Zaključek

Podan je bil le primer sinteze, ki jo je mogoče narediti na podlagi natančno zbranih rodoslovnih podatkov. Prav za konec naj omenimo še, da so vse matične knjige župnije Šmartno pod Šmarno goro, ki se nahajajo v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani, prenešene v elektronsko obliko s pomočjo rodoslovnega programa Brother's Keeper. Dodani so tudi novejši zapisi, predvsem iz statusa animarum iz prve polovice 20. stol.

Viri

¹ Prim. J. Šilc, *Zgodovina župnije Šmartno pod Šmarno goro*, Šmartno pod Šmarno goro 2001, 29--31.

² Prim. B. Kolar, *Status animarum kot arhivsko gradivo*, v: *Drevesa* 3:2 (1996), 4.

³ ŽA Šmartno pod Šmarno goro, *Status animarum*, okr. 1922.

⁴ KAL, *Šmartno pod Šmarno goro: Popis prebivalstva /1754/*, fasc. 117/4 (v NŠAL).

⁵ Prim. M. Miklavčič, *Predjožefinske župnije na Kranjskem v odnosu do politične uprave*, Poseben odtis iz: *Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo* 25/26 (1944/45), Ljubljana 1945, 39-40.

⁶ ŽA Šmartno pod Šmarno goro, *Krstni knjigi 1685-1724 in 1724-1761, Poročni knjigi 1702-1723 in 1724-1782, Knjigi umrlih 1699-1722 in 1724-1782* (v NŠAL).

⁷ ŽA Šmartno pod Šmarno goro, *Jožefinski kataster občine Šmartno /1787/*, fasc. 1 (v NŠAL) in ARS, *Jožefinski kataster za Kranjsko /1784-90/*: AS175/50, *Gameljne*.

⁸ ARS, *Franciscejski kataster za Kranjsko /1823-69/*: AS176/L60, *Gameljne* in AS176/L152, *Šmartno pod Šmarno goro*.

Liselotte Artel: Hardstrasse 99, CH-5432 Neuenhof, Švica
artel@iqe.phys.ethz.ch

Jurij Šilc: Cesta Cirila Kosmača 51, 1211 Lj. – Šmartno
jurij.silc@ijs.si
 Z dovoljenjem Slovenskega rodoslovnega društva
 © 2001 Slovensko rodoslovno društvo
Drevesa, letn. 8, št. 4 (dec. 2001), str. 4-13.